

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16428>

Özet

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi (APBI), Kültegin Ögel ve meslekta?lar? (Çelikay ve Ba?abak) taraf?ndan 2017 y?l?nda geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bir aile üyesinin ba??ml?l?k sorununun (madde veya davran??sal) neden oldu?u aile içi i?lev bozukluklar?n? ve uyum sorunlar?n? de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. APBI, özellikle ba??ml? bireyin sorumluluktan kaç?nma, kurallara uymama ve görevleri yerine getirmeme gibi davran??lar?n?n aile sistemi üzerindeki etkilerini ölçmeye odaklanm??tır.

Ölçek, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda ailelerin maruz kald??? stresi ve i?levsellik düzeyini belirlemek için tasarlanm?? olup, geçerlilik ve güvenirlik çal??malar? Klinik Psikiyatri dergisinde yay?mlanm??tır. Bu araç, ba??ml?l?k tedavisinde aile sistemine yönelik müdahale planlamas?na rehberlik eden önemli bir geli?tirme çal??mas?dır.

Anahtar Kelimeler

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi, ba??ml?l?k, aile i?levselli?i, psikometrik özellikler, ölçek geli?tirme, klinik psikiyatri, aile de?erlendirme ölçe?i.

Yazarlar

Kültegin Ögel, H. Çelikay, A. Ba?abak.

Amaç

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi'nin (APBI) temel amacı, aile sistemi içinde ba??ml? bir bireyin varlı???ndan kaynaklanan i?lev bozukluklar?n? ve uyum sorunlar?n? yüksek hassasiyetle ölçmektir. Ölçek, ba??ml? bireyin tipik olarak gösterdi?i sorumsuzluk, kural ihlali ve görev ihmali gibi davran??lar?n?n aile üyeleri taraf?ndan nasıl alg?land???n? ve deneyimlendi?ini nicel olarak belirlemek üzere tasarlanm??tır.

Bu endeks, klinisyenlere ve ara?tırmacılara, ba??ml?l?k tedavisi sürecinde ailelerin hangi düzeyde desteklenmesi gerekti?ini ve hangi spesifik alanlarda i?levsellik sorunlar? ya?ad?klar?n? anlamalar? için güvenilir ve geçerli bir araç sunmay? hedeflemektedir. Ölçe?in geli?tirilmesi, psikometrik standartlara uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

Yap?

APBI, bir aile üyesinin ba??ml?l?k davran??lar?na odaklanarak, aile sisteminin buna verdi?i tepkiyi ve genel i?levselli?ini de?erlendiren bir yapıdır. Ölçek, aile üyelerinin gözlemledi?i spesifik sorunlu davran??lar? temel alarak aile içindeki ba??ml?l?k profilini ortaya koyar. Maddeler,

ba??ml? bireyin sorumluluk alma, kurallara uyma ve g?revleri yerine getirme d?zeylerini do?rudan sorgulamaktad?r.

Derecelendirme, 1'den 4'e kadar uzanan d?rtl? Likert benzeri bir yap?y? kullan?r. Bu sistemde, 1 puan? en sa?l?kl? cevap?, 4 puan? ise en sa?l?ks?z cevap? temsil etmektedir. ?l?ekte ters madde bulunmamaktad?r, bu da toplam puan?n do?rudan ailedeki i?levsizlik seviyesini yans?tt??? anlam?na gelir. Y?ksek puan, ba??ml?lkla ili?kili aile sorunlar?n?n y?ksek oldu?unu g?sterir.

Ge?erlik

APBI'n?n ge?erlik ?al??malar?, e?zamanl? ve ay?rt edici ge?erlik kan?tlar? sunmaktad?r. E?zamanl? ge?erlik analizlerinde, APBI-A ?l?e?inin ortalama toplam puan? ile standart bir Aile De?erlendirme ?l?e?i'nin ortalama toplam puan? aras?nda 0.52 d?zeyinde anlaml? bir pozitif korelasyon ($p<0.01$) bulunmu?tur. Bu bulgu, ?l?e?in yap?sal olarak aile i?levselli?ini ?l?en di?er kabul g?rm? ara?larla tutarl? oldu?unu kan?tlar.

?l?e?in test-tekrar test uygulamalar? aras?ndaki korelasyon katsay?s? 0.67 ($p<0.01$) olarak saptanm???t?r. Ay?rt edici ge?erlik a??s?ndan ise, ba??ml? ?yesi olan ailelerin toplam puan ortalamalar? ile ba??ml? ?yesi olmayan ailelerin toplam puan ortalamalar? aras?ndaki fark istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur. Bu sonu?, APBI'n?n ba??ml?lk sorununun varl???n? aile i?levselli?i ?zerinden ba?ar?l? bir ?ekilde ay?rt edebildi?ini g?stermektedir.

G?venirlik

G?venirlik analizleri, ?l?e?in zamana kar?? tutarl?l???n? ve i? tutarl?l???n? incelemi?tir. Test-tekrar test g?venirli?i (Aile De?erlendirme ?l?e?i T?rk?e Formu referans al?narak) 0.62 ile 0.90 aras?nda de?i?en aral?klarda rapor edilmi?tir. Bu aral?k, ?l?e?in farkl? uygulamalar aras?nda y?ksek d?zeyde kararl?l???a sahip oldu?unu g?stermektedir.

?? tutarl?lk (Cronbach Alfa) de?erleri ise 0.38 ile 0.86 aras?nda belirlenmi?tir. Bu geni? aral?k, baz? alt boyutlar?n g?rece daha d???k, baz?lar?n?n ise olduk?a y?ksek i? tutarl?l???a sahip oldu?unu i?aret edebilir. Ancak genel olarak, ?l?e?in klinik ara?t?rmalarda kullan?labilecek yeterli d?zeyde g?venirlik ?zelliklerine sahip oldu?u sonucuna var?lm???t?r.

Fakt?r Analizi

Aile Profil Ba??ml?lk ?ndeksi'nin geli?tirilmesi, ge?erlik ve g?venirli?i ?zerine yap?lan ?al??mada (??gel et al., 2017), ?l?e?in yap?sal ge?erli?ini desteklemek amac?yla Fakt?r Analizi y?ntemlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. ?l?e?in, ba??ml?lkla ili?kili aile i?lev bozuklu?unun temel boyutlar?n? temsil eden maddelerden olu?tu?u belirtilmi?tir.

Makale özetinde spesifik faktör yükleri veya boyut say?s? bilgisi verilmemiştir, ancak ölçe?in temel yap?s?nın, ba??ml? bireyin davran??sal sorunlar?nın aile ortam?ndaki yans?malar?n? (sorumluluk, kural ve görevler) ölçmek üzere tasarland??? anla??lmaktadır. Detayl? faktör yap?s? için orijinal akademik yay?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme

Format: Dörtlü Likert Derecelendirme (1: En sa?l?kl?, 4: En sa?l?ks?z)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ba??ml? üyesi olan aileler veya ba??ml?l?k riski ta??yan bireylerin aile üyeleri.

Ya? Grubu: Ölçe?i yan?tlayan yeti?kin aile üyeleri.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de yürütölen geçerlik ve güvenirlik çal??mas? ile standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Gözlemci raporu veya kendini de?erlendirme format?nda, aile sistemindeki i?lev bozuklu?unu ölçmeye yönelik maddelerden olu?ur. Ters madde kullan?lmam??tır.

Anahtar Kelimeler

Aile i?lev bozuklu?u, psikometri, ba??ml?l?k tedavisi, test-tekrar test, iç tutarl?l?k, yap? geçerli?i.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Kültegin Ögel

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

?leti?im E-posta Adresleri: ogelk@superonline.com

Yaz??ma Adresi: Detayl? yaz??ma adresi için orijinal makaleye bak?n?z.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Aile Profil Ba??ml?l?k ?ndeksi'nin geliştirme ve ilk geçerlik/güvenirlik çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??tır.

Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve olası ücretlendirme bilgileri hakkında sorumlu yazar Kültegin Ögel ile yukarıdaki e-posta adresi üzerinden iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [aile-profil-bagimlilik-indeksi-toad.pdf](http://toad.halileksi.net/aile-profil-bagimlilik-indeksi-toad.pdf)

Kaynaklar

Ögel, K., Çelikay, H. ve Başabak, A. (2017). Aile Profil Bağımlilik İndeksinin geliştirilmesi, geçerlik ve güvenilirliği. *Klinik Psikiyatri*, 20, 255-262.

İlgili makaleye erişim bağlantısı: toad.halileksi.net

Aile Profil Bağımlilik İndeksinin Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

-O, hiçbir sorumluluğunu üstlenmiyor.

-Koyulan hiçbir kurala uymuyor.

-Kendisine verilen hiçbir görevi tam yapmıyor.